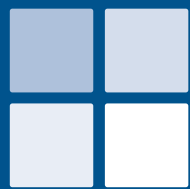

magazín o životě a dění ve Zlínském kraji

Okno do kraje

5

Chráněné dílny
pomáhají postiženým

6

Edice Zlínský kraj
sbližuje regiony

10

Alena Rusová
žije charitou

OBSAH

titulní strana	rezervace lidových staveb v Rymicích
strana 3	úvodník, přehled událostí
strana 4	zpravodajství z kraje
strana 5	téma měsíce chráněné dílny
strana 6	Edice Zlínský kraj sblíží
strana 7	informace krajského úřadu
strana 8	informace krajského úřadu
strana 9	Světový den boje proti AIDS
strana 10	rozhovor s vedoucí ADRY Alenou Rusovou
strana 11	zprávy z kultury
strana 12	tipy na výlet
strana 13	sport ve Zlínském kraji
strana 14	křížovka, soutěž
strana 15-21	redakční příloha Advent a Vánoce v kraji
strana 2, 18, 22, 23, 24	inzerce

Okno do kraje

Vydavatel:

Zlínský kraj ve spolupráci
s HEXXA komunikační agentura s.r.o.

Registrace MK ČR E 16332

Vychází v nákladu 256.000 ks jednou
měsíčně, uzávěrka 10. den měsíce.
Distribuce do všech schránek ve Zlínském
kraji a na určená místa. Neprodejné.

foto titulní strana: Mgr. Vladislava Bělíková

Redakce:

Pekárenská 42, Zlín
tel./fax: 577 011 480
e-mail: redakce@oknodokraje.cz

Redakční rada:

Libor Lukáš, Ing. Jindřich Ondruš, Mgr. Patrik
Kamas, Mgr. Pavlína Nováková, Mgr. Helena
Mráčková, PhDr. Magda Gregarová, David
Grác, Michal Kratochvíl, Mgr. Zdeněk Dvořák

Inzerce:

Jaroslav Střecha – 777 86 26 25
Jaroslava Šamšová – 774 438 700

Distribuce:

Česká pošta, s.p., tel.: 577 00 41 13

Tisk:

Moraviapress, a.s.

Upozornění:

pokud tuto tiskovinu nedostáváte do své
poštovní schránky, informujte nás prosím na
e-mail: distribuce@oknodokraje.cz

www.oknodokraje.cz

SLOVO HEJTMANA

Vážení spoluobčané,
opět vstupujeme do závěru kalendářního roku, do příjemné a možná
také trochu k zamyšlení vybízející atmosféry adventu a Vánoc. Tedy do
období, v němž bilancujeme a ve svém životě se snažíme také trochu
zpomalit, potěšit své blízké či pomoci potřebným. Já tyto dny vnímám
jako krásné a svým způsobem výjimečné.

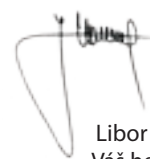
Proto jsem rád, když jsou v mém programu zařazeny akce, které mohou
pomoci jiným a zároveň přinášejí potěšení mně i mým spolupracov-
níkům. Těší mě, že se nám také letos na podzim podařilo zorganizovat
s Nadací Terezy Maxové velkou charitativní akci, jejíž výtěžek byl
věnován na fond této nadace pro Zlínský kraj a my z něj tak budeme

schopni opět podpořit ty nejpotřebnější – děti, které nevyrůstají ve svých rodinách. Určitě také během
adventu navštívím jako každoročně své, trůfám si říci, malé přátele v několika dětských domovech, které
v průběhu celého roku podporuji. Rád načerpám novou energii z jejich dětského nadšení, potěšení z dár-
ků i zvědavosti. Jsou to chvíle neopakovatelné a nezapomenutelné a prožívám je s velkou pokorou.

Mohl jsem také ocenit mnohaleté pravidelné dárce krve, kteří díky své zodpovědnosti a obětavosti umož-
ňují zachraňovat životy jiných. Jsou to lidé různých profesí, vzdělání i názorů. Jedno ale mají společné
– chuť nezištně pomáhat, a to je věc dnes velmi vzácná.

V tomto čase bychom se měli znovu zamýšlet nad tradičními hodnotami, jako jsou rodina, pomoc bliž-
ním, přátelství... Právě v našem regionu s křesťanskou tradicí jde o hodnoty, které bychom měli opečo-
vávat, vštěpovat je našim dětem a budovat na nich náš životní postoj, který by měl být veden snahou
být prospěšní především svému okolí, nikoliv jen sami sobě. Ať již okolí nejbližšímu, tedy rodině, nebo
třeba naší společnosti ve veřejném či společenském životě. A ten je v našich městech a vesnicích díky
vám velmi pestrý a bohatý.

Rád bych vám všem, kteří se na rozvoji naší společnosti podílíte a snažíte se pomáhat druhým, právě nyní
upřímně poděkoval a popřál vám krásný advent, radostné Vánoce a šťastné vykročení do nového roku!

Libor Lukáš
Váš hejtmán

AKTUÁLNĚ

- **Zlínský podnikatel Jan Antonín Baťa je nevinný.** Rozhodl o tom s definitivní platností Městský soud
v Praze, který tak po šedesáti letech očistil jeho jméno. Bratr zakladatele zlínského obuvnického impéria
Tomáše Bati byl v roce 1947 odsouzen na patnáct let za to, že se veřejně nepřihlásil od odboje proti
nacistům. O jeho očistění se snaží rodina Jana Antonína, která žije v Brazílii, už několik let. V minulosti se
k jejich snahám připojil i Zlínský kraj a město Zlín.
- **Ubytovatelé ve Zlínském kraji měli letos v létě více práce než v loňském roce.** Od července do září
poskytl provozovatelé hotelů, penzionů, chat a dalších zařízení služby více než sto osmdesáti tisícům
hostů, kteří zavítali do Zlínského kraje.
- **Dvě mláďata kosmanů zakrslých, což jsou nejmenší opice na světě,** se narodila ve zlínské zoologické
zahradě Lešná. Zoo chová kosmany teprve rok. Samička, která dvojčata na svět přivedla, je v zahradě
teprve od března, proto považují odborníci odchov za velký úspěch.
- **Železniční spojení mezi Prahou a Valašskem se od prosince výrazně zlepší.** České dráhy do jízdního
řádu zařadí nový spoj, který bude zastavovat také ve Valašském Meziříčí. Nově se spojení mezi Vsetínem
a Prahou bude uskutečňovat ve dvou až tříhodinových intervalech. Přínosem bude také nový zpáteční
spoj, který z hlavního nádraží v Praze vyrazí směrem na Moravu v půl sedmé večer.
- **Novým uměleckým ředitelem Asociace českých filmových klubů (AČFK)** se stal Pavel Bednařík, který
bude zodpovědný za dramaturgii všech projektů AČFK, tedy i Letní filmové školy v Uherském Hradišti.
Bednařík vystřídal Jiřího Králíka, jenž byl koncem srpna z funkce odvolán.
- **Holešovská policejní škola otevře vzdělávací program pro národnostní menšiny.** Prvních 20 ucha-
zečů o práci u policie z řad minorit by mělo usednout do lavic Střední policejní školy Ministerstva vnitra
už příští rok v září. Projekt reaguje na pravděpodobný příliv cizinců do Česka po vstupu země do takzva-
ného schengenského prostoru.

ZPRÁVIČKY Z KRAJE

Obchvat Bánova začne růst příští rok
Bánov – Obchvat Bánova, který přijde Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) na 700 milionů korun, začnou stavbaři stavět příští rok. Postaven bude v roce 2010. Po jeho dokončení se bude silnice I/50 téměř na celém území Zlínského kraje vyhybat městům a obcím. Stavba bude rozdělena na dvě etapy. První zahrnuje výstavbu křižovatky před obcí s odbočením na budoucí obchvat, druhá pak obchvat samotný. Na první část už požádalo ŘSD o stavební povolení, které by mělo dostat příští rok v březnu. Obchvat Bánova vyřeší komplikovanou situaci, která v obci kvůli komunikaci panuje. Každý den Bánovem projede několik stovek kamionů, které míří na Slovensko nebo naopak z východu do České republiky.

Vatra se bude modernizovat
Vsetín – Vsetínské kino Vatra chce v příštím roce využít finance ze Státního fondu kinematografie, který vedle podpory filmové tvorby dává městům i provozovatelům kin prostředky na zlepšení komfortu diváků. Díky penězům z fondu by chtěla radnice zrekonstruovat topení a klimatizaci. Hlučnost současného topení je totiž tak vysoká, že nemůže být v provozu v době promítání. Znamená to, že pracovníci v zimních měsících nejprve kino vytopí a v době promítání je vypnou. Diváci tak někdy začínají sledovat film v tričku a na jeho konci se už musí přiodít. V létě pak zase nefunguje podle současných požadavků klimatizace. Dále by se měla dočkat výměny za komfortnější nepříliš pohodlná sedadla.

Zlín odbahne nádrž v centru města
Zlín – Kudlovská přehrada v centru Zlína bude zbavena bahna a usazenin. Ty v současné době tvoří na dně přehrady vrstvu tlustou místy až jedenáct metrů. V nádrži navíc mohou být i zbytky munice z druhé světové války. Tu do nádrže údajně vhodili němečtí vojáci v roce 1945. Nádrž vznikla na začátku 30. let minulého století a sloužila hlavně k zachycování sedimentů z Kudlovského potoka. Vodní plocha se využívala také jako zdroj požární vody, napájela i městské kašny. Nádrž nyní slouží k rybolovu, podle ekologů v ní žijí i chránění živočichové.

Kroměřížské gymnázium objevuje nové trendy v turistice

Kroměříž – Gymnázium Kroměříž vypracovalo v rámci hodin biologie a německého jazyka projekt, který se zabývá ekoturistikou ve Zlínském kraji. V rámci projektu se žáci snaží najít místa, která by mohla být zajímavá pro německé studenty, pro něž připravuje škola v rámci výměnných pobytů asi týdenní program. Cílem první ekoturistické exkurze byla valašská obec Hostětín. V katastru obce je vidět celá řada ekologických projektů, například pasivní dům s neobvyklým řešením tepelné izolace, kořenová čistíčka nebo opravená sušárna ovoce z počátku 19. století. Se všemi stavbami se studenti v asi tříhodinové prohlídce seznámili. Škola nyní chce prezentovat tento projekt v německém jazyce, což bude především náplní práce žáků, kteří se příští rok zúčastní reciproční návštěvy Gymnázia v Bad Urachu.

Města řeší, co s parkovacími místy

Zlínský kraj – Velká města ve Zlínském kraji se potýkají s problémem parkovacích míst. Radnice bud' přiznávají, že nemají dostatečné kapacity pro motoristy, nebo že kapacity mají, ale jsou po městě nerovnoměrně rozmístěné. Do budoucna plánují obecní úřady změny, které by měly nepříjemnou situaci zmírnit. Město Vsetín sice v rámci projektů regenerace sídlišť vytvořilo více než sto nových míst, ale to je pořád málo. „Vzhledem k rostoucí motorizaci stále chybí řádově tisíce stání,“ přiznává Jiří Žurek ze vsetínských radnice. Město má ale zpracovanou studii, která tuto problematiku řeší. „Možností je stavba patrových parkovišť, což

však naráží na finanční náročnost,“ dodal Žurek. Mluvčí města Kroměříž Pavel Zrna přiznává, že obecně je parkovacích míst ve městě dostatek, ale rozvržení nevyhovuje potřebám občanů. „Problémy mají zejména obyvatelé lokalit Zachar, Barbořina a Bělidla,“ uvedl Zrna. Problematikou parkování se radnice zabývá téměř nepřetržitě. „V tuto chvíli město chystá nová kolmá stání na sídlišti Zachar I, nová místa by do budoucna měla vzniknout také v místě dnešního Hanáckého náměstí,“ konstatoval mluvčí. Ve Valašském Meziříčí se nedostatek míst projevuje zejména na sídlišťích. „V současné době

proto probíhá rekonstrukce u sportovního komplexu ve čtvrti Kouty, jejíž součástí je 84 nových parkovacích míst,“ uvedl mluvčí města Josef Beneš. Situace v centru města podle něj není nijak dramatická, avšak za cenu toho, že řidiči parkují na náměstí, což není ideální stav. „Vzhledem k nedalekému silničnímu průtahu městem ale nelze poblíž centra budovat zachytá parkoviště,“ dodal mluvčí. Situaci v centru Zlína by měl časem zlepšit parkovací dům, který začne sloužit v prosinci. Objekt, který je součástí budovaného Obchodního a zábavního centra Zlaté Jablko, nabídne zhruba 280 parkovacích míst. (mij)

Rovných čtyři sta padesát tisíc korun předala začátkem listopadu za svou nadaci topmodelka Tereza Maxová potřebným dětem ze Zlínského kraje. Předáním poukázek skončil první rok fungování Nadace Terezy Maxové pro Zlínský kraj. Peníze si rozdělilo šest subjektů, které vyhrály v grantové soutěži. Večer 1. listopadu se pak konala ve Zlínském divadle charitativní módní přehlídka, jež odstartovala druhý rok působení nadace ve zlínském regionu. (mij) foto: Ivo Hercík

ŘIDIČSKÉ PRŮKAZY

Zlínský kraj – Na výměnu řidičských průkazů vydaných do 31. prosince 1993 zbývá poslední měsíc. Ve Zlíne scházelo v půli listopadu vyměnit ještě asi 2700 průkazů. Radnice proto do 10. prosince rozšířila úřední dny na všechny pracovní dny v týdnu. Na počet nevyměněných „řidičáků“ reagovala také otrokovická radnice, která musela vydat ještě přes 2000 oprávnění. O výměnu tam mohou lidé požádat také v sobotu 8. a 15. prosince. Kroměříž zase posílí počty úředníků, jelikož úřadu zbývalo vyměnit asi 4600 průkazů. Zhruba stejný počet výměn čekal valašskomeziříčskou radnici a téměř 4000 průkazů vsetínskou. (mij)

Lyžařské areály v kraji myslí i na nejmenší sportovce

Zlínský kraj – Milovníci zimních radovánek si budou muset letos ve Zlínském kraji sáhnout hlouběji do kapsy. Zdražování se týká hlavně krátkodobého lyžování. Na letošní zimu připravily areály také nabídky pro rodiny s dětmi i pro úplně nováčky. Lyžařský areál v soláňském sedle zvýší ceny v průměru asi o deset procent. „Více si přitom připlatí hlavně lidé, kteří chtějí lyžovat třeba jen odpoledne,“ uvedl provozovatel Marek Cimala. Soláňské sedlo nabízí široké využití i pro rodiny s dětmi. Areál má dvě lyžařská hřiště a dva odpočinkové kouty pro děti od tří let.

Navíc nabízí rodičům také možnost hlídání dětí. Také lyžování na sjezdovce Razula ve Velkých Karlovicích podraží. Za celý den sice lyžaři zaplatí stejně, ale krátkodobé lyžování bude nákladnější. Razula nabízí program speciálně pro rodiče s dětmi. Při sjezdovce existuje takzvaná lyžařská školka, kde probíhá na cvičné louce s nízkým vedením tažného lana výuka lyžování za pomoci veselých postavíček z pohádek. Kromě umělého zasněžování nabízí areál také večerní lyžování, a to každý den kromě neděle. Vyšší ceny budou čekat i na zájemce

o Kohútku, průměrně tam jízdné podraží asi o desetinu. Pro nejmenší a spíše mladší lyžaře nabízí areál takzvanou Sun Ski and Board School. Zde se děti mohou naučit nejen sjezdovému lyžování, ale také ovládnout umění snowboardu. O zdražování zatím nepřemýšlí v Osvětimanech a Stupavě na Uherskohradištsku. Osvětimany nabízí dva vleky a navíc šedesát metrů dlouhé tažné lano, které je vhodné pro děti. Stupava je naproti tomu ideální pro začátky s lyžováním, jelikož nabízí kurzy, kdy se jeden instruktor stará o jednoho začátečníka. (mij)

Chráněné dílny nabízejí uplatnění postiženým

Chráněná dílna na Lazech ve Zlíně.

foto: Ivo Hercík

Města a obce okresů Zlín, Vsetín, Uherské Hradiště a Kroměříž jsou dlouhodobě charakteristické přítomností schopných, podnikavých a samostatných lidí, kteří jsou zvyklí se o sebe a své rodiny kvalitně postarat. Pro důstojný život je kromě jiného nutná také dobrá práce. Pro řadu lidí, především se zdravotním či mentálním postižením, je však velmi obtížné takovou práci najít. Těmto spoluobčanům pak nabízí možnost uplatnění například řada chráněných pracovišť i chráněných dílen v celém regionu.

Nejprve k definici

Chráněná pracovní dílna je pracoviště zaměstnavatele přizpůsobené pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dílna vzniká na základě dohody s úřadem práce. V takové dílně musí být více než 60% zdravotně postižených zaměstnanců. Chráněná dílna musí být provozována po dobu nejméně dvou let. Pracovní úřady pak mohou na její vytvoření poskytnout příspěvek, jehož výše na zřízení jednoho pracovního místa může činit maximálně osmi až dvanáctinásobek průměrné mzdy. V rámci Zlínského kraje existují chráněné pracovní dílny prakticky ve všech větších městech. Některá chráněná pracoviště jsou určena pro lidi se zdravot-

ním postižením, jinde dostávají příležitost osoby postižené mentálně. V obou případech je však většinou třeba příslušných stavebních úprav a větších nároků na personál, který s postiženými spolupracuje. Společně pak zaměstnanci vyrábějí široké spektrum výrobků.

Od mýdel až po obuv

Výrobě pracovních oděvů a dalších ochranných pomůcek, jako jsou brýle, helmy nebo štíty, se věnují například zaměstnanci chráněné dílny, kterou ve Valašském Meziříčí zřídila firma Inzep centrum. Dílna funguje zároveň jako velkoobchod nabízející poměrně velký sortiment drogistických, čistících a úklidových prostředků. Profesionální pra-

covní oblečení, jako jsou košile, halenky či pláště, ochranné pomůcky nebo zdravotní obuv, vyrábí také chráněná pracovní dílna staroměstské společnosti Primastyl. Dlouholetou tradici ve službách mentálně i zdravotně postiženým má Oblastní charita Uherské Hradiště. Její chráněná dílna funguje již od roku 1995 a v současné době zaměstnává celkem jedenáct zdravotně postižených lidí, od nevidomých, neslyšících až po epileptiky. Tito zaměstnanci se věnují šití oděvů a košíkářskému řemeslu. V rámci obchodní činnosti nabízí chráněná dílna při uherskohradištské oblastní charitě také kraslice a sortiment výrobků ze šustí. Zhruba třicet lidí v devíti dílnách zaměstnává také zlínské centrum Slunečnice. Mentálně postižení pracovníci obstarávají například mýdla, balírnou mýdla. „Cílem našeho projektu je nabídnout postiženým lidem zaměstnání, ve kterém mohou získat kvalifikaci a příslušné pracovní návyky, což jim dává větší šance nalézt uplatnění na trhu práce,” uvedla ředitelka sdružení Slunečnice Miluška Zvonařová.

Centrum služeb postiženým

Jednou z nejstarších a nejvýznamnějších zlínských organizací, poskytující práci handicapovaným lidem, je obecně prospěšná společnost Centrum služeb postiženým. Přestože hlavní činností této organizace je poskytovat sociální služby, provozuje centrum hned několik chráněných dílen. Například v dílně Ergo na Lazech ve Zlíně najdou uplatnění především lidé

se středním a těžkým mentálním postižením, kteří se věnují výrobě dekorativních svíček a lité keramiky. Jednotlivé postupy práce jsou uzpůsobeny možnostem pracovníků a jsou rozfázovány do co nejjednodušších dílčích kroků. Podobnou chráněnou dílnu tato společnost provozuje také v Otrokovicích, Uherském Hradišti nebo Kroměříži. Kromě různých dekorativních předmětů se postižení lidé v těchto dílnách věnují třeba výrobě mýdla.

Nabídka neodpovídá

Najít práci v chráněné dílně však komplikuje skutečnost, že většina z těchto pracovišť má zcela naplněnou kapacitu a poptávka tak převyšuje nabídku. Přestože postupně vznikají další chráněné dílny, není jich zatím dostatek. Ideálním způsobem tak zůstává domluvit se s konkrétním podnikem na možnosti zřídit chráněné pracovní místo. Informace o volných místech v dílnách získají lidé přímo v organizacích, které tato pracoviště zřizují, případně může pomoci také úřad práce.

Chcete pomoci? Kupujte

Příspěvek od pracovních úřadů však v žádném případě nepokryje náklady na provoz dílny. Proto jsou chráněná pracoviště mnohdy odkázána na dobrou vůli sponzorů. Přispět na provoz dílny však může každý. Většina těchto zařízení své výrobky prodává, a proto není snazší cesta, jak pomoci, než si nějaký výrobek zakoupit. Podnikatelé však mohou pomoci přímo postiženým lidem, pokud se rozhodnou ve své firmě zřídit chráněné pracovní místo. (don)

INZERCE

již otevřeno

Vykupna.cz

vykupujeme a zpracováváme železný a ocelový odpad, papír, veškeré barevné a drahé kovy včetně speciálních slitin

používáme digitální nájezdovou váhu (snadno a bez překládání si zkontrolujete váhu vykoupeného materiálu)

provozujeme vlastní kontejnerovou dopravu včetně přistavování kontejnerů až k Vám

platíme dobře a ihned

Provozní doba
PO-PÁ 7-12 13-17
SO-NE 9-11

Zlín, Malotova ulice
areál Svit - vedle Intersparu
telefon 777 770 680

www.vykupna.cz

**... sloužíme
Našemu městu ...**

Edice Zlínský kraj sbližuje regiony

Edice vznikla, jak už její název napovídá, společně s vytvořením samosprávného celku Zlínský kraj, z iniciativy krajské kulturní komise. K originalitě Zlínského kraje mj. přispívá skutečnost, že se zde setkávají tři národopisné celky: Valašsko, Slovácko a Haná. Na druhou stranu se kraj musel na začátku své existence potýkat s tím, že zde nebyla vybudována krajská infrastruktura jako v tradičních krajích a že byl vytvořen ze tří okresů, které dříve patřily do bývalého Jihomoravského kraje, a okresu Vsetín, který patřil do kraje Severomoravského.

Bylo třeba soustavně posilovat pocit identifikace obyvatel s novým územním a samosprávným celkem a současně informovat o dění v jednotlivých regionech. To byl jeden z důvodů, který stál na počátku vzniku Edice Zlínský kraj (dále jen Edice ZK). Ve stanovách edice je uvedeno, že cílem ediční činnosti je podílet se na utváření a prohlubování kulturní identity a sounáležitosti občanů Zlínského kraje a současně propagovat kraj v rámci České republiky i v zahraničí.

Edice Zlínský kraj vznikla za výrazné podpory krajské knihovny.

foto: Ivo Hercík

První tituly Edice ZK vznikly v roce 2002 ještě na půdě krajského úřadu, posléze byla celá edice svěřena do péče Krajské knihovny Františka Bartoše. Byla jmenována redakční rada, ve které jsou zastoupeny všechny regiony, a působí v ní osobnosti kulturního a společenského života. Redakční rada řídí Edici ZK, určuje její profil, sestavuje a schvaluje vydavatelský plán a je poradním orgánem vydavatele.

Na základě plánu vydavatelské činnosti realizuje krajská knihovna jednotlivé tituly samostatně nebo ve spolupráci s jinými vydavateli. Při realizaci ediční činnosti krajská knihovna spolupracuje s odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Zlínského kraje a dalšími kulturními institucemi ve Zlínském kraji, především s muzei a knihovnami. Význam vydání některých titulů je mimo jiné v tom, že jejich vydání předcházelo sběr informací a dokumentů k danému tématu v terénu. Takto získané materiály slouží k dalším badatelským a studijním účelům.

Profil edice

V rámci edice bylo v letech 2002 – 2007 vydáno 17 číslovaných svazků. S podporou edice ale mimo číslovanou řadu bylo vydáno 12 publikací a jedno hudební CD. V průběhu šesti let se postupně vyprofilovaly tři směry edice:

- mapování kulturní krajiny Zlínského kraje

- budování pocitu sounáležitosti
- reedice díla Fr. Bartoše, cenné solitéry.

Do mapování kulturní krajiny Zlínského kraje bychom mohli zařadit tituly:

- Spathová, Jana: Stavební a umělecké památky.
- Spathová, Jana: Památky lidového stavitelství.
- Výtvarní umělci Zlínského kraje.
- Pověsti a balady (z Valašska, Hané a Slovácka).
- Cimbálové muziky Zlínského kraje: The Zlín Region Cimbalom Bands.
- Dechové hudby Zlínského kraje: The Zlín Region Brass Bands.
- Severin, Jiří: Hráli jsme jak andělé. Proměny lidové hudby v našem kraji (vyjde v prosinci 2007).

Reedice díla Františka Bartoše je společný dlouhodobý projekt krajské knihovny a Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně, ve kterém působí dokumentační středisko tohoto významného pedagoga, národopisce a jazykovědce. V rámci edice dosud vyšla tato díla Františka Bartoše:

- Nové národní písně moravské s nápěvy do textu vřaděnými.
- Lid a národ. Sebrané rozpravy národopisné a literární Františka Bartoše.
- Naše děti. Jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poesii, zábavy, hry

i práce společně popisuje František Bartoš. Ilustrace Mikoláš Aleš.

- Moravský lid. Sebrané rozpravy z oboru moravské lidovědy.
- Kytice. Z lidového básnictví našim dětem uvil František Bartoš. Ilustrace Adolf Kašpar.
- Studie Deset rozprav lidopisných, Moravská svatba, Líšeň (vyjde v prosinci 2007).

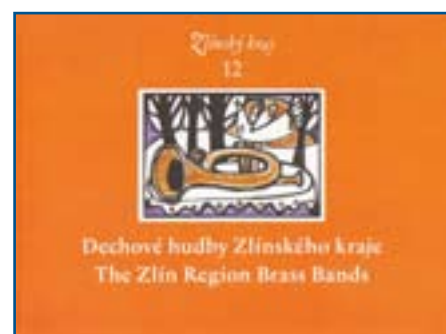
Mezi cenné solitéry můžeme zařadit Pohádky z Moravy, sbírku patnácti pohádek renomovaných autorů tematicky spjatých s Moravou, knihu Davida Valůška Od školy ke knihovně věnovanou historii budovy, ve které sídlí krajská knihovna, a Příběh české tištěné bible autorky Jiřiny Fabiánové.

Všechny podstatné informace o Edici ZK jsou uvedeny na webových stránkách Krajské knihovny Františka Bartoše www.kfbz.cz/edicni_cinnost.htm, kde je k dispozici přehled všech vydaných titulů, elektronický formulář pro objednávkou publikací a uveřejněny jsou i Zásady vydavatelské činnosti realizované v rámci Edice Zlínský kraj. Publikace je možno zakoupit v krajské knihovně, v muzeích ve Zlínském kraji a u vybraných knihkupců.

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně je spoluvydavatelem časopisu pro kulturu a společenské dění ZVUK Zlínského kraje. Časopis vychází od roku 1990, v současnosti je vydáván dvakrát ročně a přináší informace o dění ve Zlínském kraji, o kulturních i společenských událostech, také představuje zajímavé osobnosti regionu i bohatou historii celého Zlínského kraje. (více na www.kfbz.cz/zvuk.htm).

Zdeňka Friedlová

Krajská knihovna Františka Bartoše, Zlín

ZPRÁVY Z KRAJE

Krajští radní jednali s Radou města Otrokovic

Otrokovice – Zejména o rozvoji Baťova kanálu, o záměrech v oblasti dopravy a také o aktuálních problémech v oblasti sociálních služeb jednali v rámci svého výjezdního zasedání radní Zlínského kraje společně s členy Rady města Otrokovic.

Jako jedno z palčivých témat byla řešena otázka průjezdnosti města Otrokovic, kdy na obchvat města byly vynaloženy mnohamiliardové částky a přitom střed města nyní kvůli mytné bráně zatěžuje provoz těžkotonážních vozidel nad dvanáct tun. Město Otrokovice se Zlínským krajem deklarovalo snahu společně hledat řešení, které by kamionovou dopravu z obytných zón odklonilo.

Radní kraje i města debatovali také o využitelnosti Baťova kanálu, o výstavbě přístavišť a o nákupu větší plavební lodi pro přibližně padesát pasažérů, která by přispěla k oživení turistiky na této atraktivní vodní cestě. Hovořili o budování cyklostezek, které chce Zlínský kraj v rámci Generelu dopravy realizovat jak ve směru z Otrokovic do Vizovic, tak i ve směru do Kroměříže.

Velkým tématem společné diskuse byla také problematika sociálních služeb, respektive otázka, jak pomoci nestátním neziskovým organizacím uplatnit se v jejich systému. Radní kraje i města konstatovali, že prostředky, které jsou poskytovány pro sociální služby, jsou mnohdy využívány k jiným účelům, než pro jaké jsou určeny. V mnoha tématech našly obě rady shodu, řešení některých dílčích problémů bude nyní probíhat na úrovni pracovních skupin.

Vzdělávací projekt o plánování sociálních služeb v kraji byl zakončen

Zlín – Projekt Zlínského kraje „Vzdělávání v oblasti komunitního plánování sociálních služeb ve Zlínském kraji“, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky, dospěl ke svému závěru. Jeho hlavním cílem bylo prohloubit znalosti odborníků na plánování sociálních služeb a zajistit metodickou podporu zástupcům kraje, obcí a organizací zřizovaných obcemi a krajem, působících v sociální oblasti, a to

prostřednictvím realizace vzdělávacích programů.

Projekt byl ukončen odbornou konferencí „Komunitní plánování sociálních služeb ve Zlínském kraji - kde jsme a kam směřujeme“, která se konala 14. listopadu 2007 ve Zlíně.

Zlínský kraj podpoří vybudování poutní cesty na Velehrad

Zlín – K vybudování meditativní poutní cesty osazené kamennými zastaveními, která povede ze Starého Města na Velehrad, přispěje Zlínský kraj dotací ve výši 135 tisíc korun. Poutní cesta, jejíž vytvoření iniciuje Matice Velehradská, povede částečně po trase cesty původní, zrušené v době totality. Začíná za železniční trati u Starého Města a pokračuje dále údolní nivou potoka Salašky. V místech před Velehradem míří přímo na střed překvapivě odkryté, krásné siluety baziliky. Ve svém průběhu je rytmizována celkem dvaceti zastaveními růžencové modlitby. Každé zastavení symbolizuje jedno tajemství a je sochařsky zpracováno z božanovského písčivce. Tvar navazuje na tradice božích muk v české a moravské krajině - dvoumetrový čtvercový dílek vynáší kvádr s textem a vyobrazením.

Matice Velehradská přivítá každý finanční dar, který umožní realizaci tohoto náročného projektu. Více informací na tel. 572 420 144 nebo www.maticevelehradska.cz.

Hasiči získali od kraje dotaci

Slavičín, Vizovice – Novou speciální zásahovou výstroj v hodnotě tří set tisíc korun si díky stotisícové dotaci Zlínského kraje mohla pořídit Jednotka sboru dobrovolných hasičů kategorie JPO II, která byla ve Slavičíně zřízena letos v červenci, aby ve spolupráci se stanicí profesionálních hasičů zajišťovala zásahy při požárech a prováděla záchranné práce při živelních pohromách nebo jiných mimořádných událostech. Také Vizovice, které mají již od roku 2002 zřízenou Jednotku sboru dobrovolných hasičů JPO II s výjezdem do pěti minut od vyhlášení požáru, získali od Zlínského kraje dotaci ve výši 74 tisíc korun, a to na zakoupení dálkové technologie pro vyhlásování poplachu a urychlení výjezdu jednotky.

Přípravy na olympiádu

Zlínský kraj – Na přelomu ledna a února se Zlínský kraj na jeden týden promění v kraj olympijský. Od 27. 1. do 1. 2. se města Zlín, Rožnov pod Radhoštěm, Vsetín, Valašské Meziříčí a také sportovní střediska Pustevny a Soláň stanou hostiteli Her III. zimní olympiády dětí a mládeže ČR. V současné době jsou přípravy na realizaci v plném proudu a snahou všech organizátorů je připravit dětským sportovcům nezapomenutelný zážitek, atmosféru akce co nejvíce přiblížit opravdovým olympijským hrám a opět je posunout blíže k myšlence zdravého sportovního soupeření.

Do olympijských soutěží se dosud přihlásilo 951 mladých sportovců ze všech krajů České republiky, které do Zlína doprovází 185 trenérů. Své schopnosti poměří v devíti sportovních a dvou kulturních disciplínách – biatlon, alpské lyžování, klasické lyžování, krasobruslení, lední hokej, rychlobruslení, severské kombinace, skoky na lyžích, snowboard, folklórní zpěv a folklórní tanec. Slavnostní zahájení her se uskuteční dne 27. ledna 2008 na Zimním stadionu Ludka Čajky ve Zlíně, kde budou představeny jednotlivé krajské výpravy a bude zapálen olympijský oheň. Soutěžní klání budou probíhat denně jak v dopoledních, tak v odpoledních hodinách. Každý den v podvečer se pak na rožnovském náměstí uskuteční medailový ceremoniál, který bude doplněn doprovodným programem pro soutěžící i širokou veřejnost.

Hrami III. zimní olympiády dětí a mládeže bude sportovce i všechny zúčastněné provázet oficiální maskot her, kterým se pro tento ročník stala olympijská ovečka (viz příložený obrázek maskota). Více informací naleznete na www.olympic.cz/odm2008 (hh)

Rada udělí cenu PRO AMICIS MUSAE

Zlín – Cenu za významný a podstatný přínos kulturnímu rozvoji regionu „Pro Amicis Musae“ udělí letos počátkem prosince Rada Zlínského kraje panu Mojmiru Trávníčkovi z Nového Hrozenkova za jeho celoživotní ediční a literárněkritickou činnost.

Mojmír Trávníček žije a pracuje celý svůj život v ústraní valašského venkova, přesto patří k předním znalcům křesťanské linie české literatury. Nedocenitelné jsou jeho aktivity samizdatové, kdy se podílel na udržování continuity literárněhistorické paměti v dobách totality. Od začátku 90. let soustavně přispívá do mnoha literárních periodik, knižně vydal studii o Václavu Renčovi, spis o životě a díle Jana Čepa. V roce 2001 vyšla jeho vzpomínková kniha Skryté letokruhy. Cena, která je spojena s finančním darem ve výši 50 tisíc korun, je letos udělována potřetí. (hm)

Evropské peníze pomohou historii

Zlínský kraj vyhlašuje výzvu k předkládání žádostí pro Program uchování, obnovy a zpřístupnění hmotného kulturního dědictví. Cílem programu je přispět k uchování, obnově a zpřístupnění hmotného kulturního dědictví v oblasti archeologických nálezů a památek lidového stavitelství. Celková finanční částka pro tuto výzvu představuje 705 882 EUR a peníze by měly sloužit k rekonstrukci památek kulturního dědictví, k výstavbě

prostor pro zpřístupnění hmotného kulturního dědictví nejširší veřejnosti se zřetelem na děti, mládež a handicapované osoby a k realizaci nových forem prezentace kulturního dědictví ve směru ke vzdělávání veřejnosti o způsobu a podmínkách života předků. Podrobné informace o této výzvě jsou k dispozici na www.kr-zlinsky.cz v sekci Dotační a granty, nebo je lze vyžádat na adrese marcela.neyjelova@kr-zlinsky.cz, na tel 577 043 828.

Kultura představuje pro kraj velmi cenný kapitál

Zlínský kraj letos poskytl ze svého rozpočtu 26 milionů korun na obnovu památek, což je zhruba o čtyři miliony více než vloni. Přesto se stále objevují názory, že kultura je oproti jiným oblastem znevýhodněna a stojí na okraji zájmu. Jak je to s jejím financováním a s jejím postavením mezi dalšími resorty, o tom hovoříme s radním Ing. Jindřichem Ondruškem.

Pane radní, nedávno jste zveřejnil nepříliš lichotivou informaci, že Zlínský kraj uvolňuje ze svého rozpočtu ve srovnání s jinými kraji nejméně peněz na památky. Proč tomu tak je?

Na fakt, že v absolutních číslech máme v rámci jiných krajů k dispozici nejméně peněz, má vliv skutečnost, že patříme k nejmenším regionům. Ovšem připouštím, že toto srovnávání může být poněkud matoucí a může pro nás vyznívat nepříznivě. Je však nutné vidět spíš celkový trend a zde platí, že jen z fondu kultury, z něhož dotujeme vlastníky památek, kterými jsou obce, církve či soukromí vlastníci, každoročně navyšujeme částku na obnovu jimi spravovaných objektů. Jen pro ilustraci, v roce 2004 jsme začínali asi na pěti milionech, zatímco letos už je to třináct milionů, odráželi jsme se tedy z nižší základny, ale nyní již tyto výdaje významně skokově narostly. Je tady však ještě jedna velmi podstatná věc: náš kraj dostává téměř nejméně peněz z dotačních programů vypisovaných českým ministerstvem kultury. V souhrnu toho, co z těchto zdrojů náš region dostává, jsme skutečně na samém konci. Apeloval jsem již na ministra Jandáka, nyní jednám s jeho nástupcem, ministrem Jedličkou, abychom toto historické podhodnocení potřeb našeho kraje změnili.

Také jste přiznal, že patnáct procent z celkového počtu asi 1 500 památek nacházejících se na území kraje je v havarijním stavu. Současně jste řekl, že co do stavu památek na tom nejsme ve srovnání s jinými regiony nejhůř. Jak tomu rozumět?

Je pravda, že bychom na opravy památek

potřebovali asi jeden a půl miliardy, abychom je uvedli do uspokojivého stavu. Naštěstí nemáme žádné soubory rozvalin nebo nějaké totálně zchátralé objekty, za něž bychom se museli doslova stydět. Naše hlavní památky, jako je hrad Buchlov, zámky Buchlovice a Vizovice, včetně památky UNESCO – zahrada a zámek v Kroměříži – jsou v relativně dobrém stavu, i když zahrady si žádají obnovu řádově za sto milionů korun, protože jsou dlouhodobě zanedbány. Kromě toho bychom potřebovali finance na opravu zámků v Holešově, v Bystřici pod Hostýnem, v Lešné u Valašského Meziříčí a taky peníze na zvelebení naší nejvýznamnější církevní památky – Velehradu a konečně i památek Velké Moravy.

Jak se vlastně v rámci kraje rozhoduje o tom, kolik peněz půjde na kulturu?

Kultura je jedním z resortů, na něž se rozdělují peníze samozřejmě podle politických dohod a z nich plynoucích priorit. Musíme si přitom být vědomi, že kultura zdaleka není jen památková péče, nýbrž že do ní spadá také provoz našich čtyř muzeí, krajské galerie a knihovny, filharmonie a hvězdárna, což nás stojí přibližně sto dvacet milionů ročně. Kulturní bohatství v našem kraji představuje jmění, které zpřijemňuje naše celkové životní prostředí, ale může také – zcela racionálně vzato – roztáčet ekonomiku, i když je to odvětví, které si na sebe samo těžko může vydělat. Měli bychom si ale uvědomit, že v kulturním prostředí se lidem dobře žije a kromě toho je takové prostředí významnou podmínkou rozvoje cestovního ruchu. Ostatně myslím, že i pro investory je zajímavější region, který kromě dálnic a průmyslových zón nabízí i něco navíc.

Existuje trend chovat se ve všech oborech ekonomicky a maximálně uplatňovat tzv. manažerský přístup. Jak se tento požadavek doby dotýká organizací v kultuře?

Rozhodně nelze počítat s tím, že by naše příspěvkové organizace mohly profitovat například ze vstupného. Už z podstaty názvu vyplývá, že na příspěvkové organizace je třeba přispívat. Jejich posláním je něco jiného, než přinášet peníze. Tak jako smyslem našeho života není jen chodit do práce a vydělávat, ale také mít rodinný život a zájmy, stejně by měla fungovat i celá společnost, vše souvisí se vším a kultura nás významně ovlivňuje, představuje určitý zvláštní a cenný kapitál.

Od příštího roku začneme využívat velké peníze, které k nám přicházejí z Evropské unie. Jsou směřovány do různých oborů, dostane se i na kulturu?

Musím bohužel konstatovat, že kultura není samostatnou prioritou podporovanou přímo z Evropské unie tak, jako třeba podnikání, vzdělání, doprava či jiné oblasti. Už při počátcích vyjednávání s Evropskou unií se na ni jaksi zapomnělo, proto je nyní začleňována

do jiných priorit – například do cestovního ruchu nebo volnočasových aktivit. Snažíme se vyjednávat, aby peníze, které je reálně pod těmito „hlavičkami“ získat, šly na vybudování krajské knihovny a galerie, na renovaci kroměřížských zahrad a na zvelebování rožnovského skanzenu i velehradského komplexu. Zkrátka a dobře kultura není odstavena na okraj zájmů, nýbrž je pouze schována pod priority slibující ekonomický přínos a mohou konstatovat, že na tento způsob vnímání kultury umíme v rámci Zlínského kraje reagovat velmi operativně.

Mohl byste toto tvrzení doložit nějakým konkrétním příkladem?

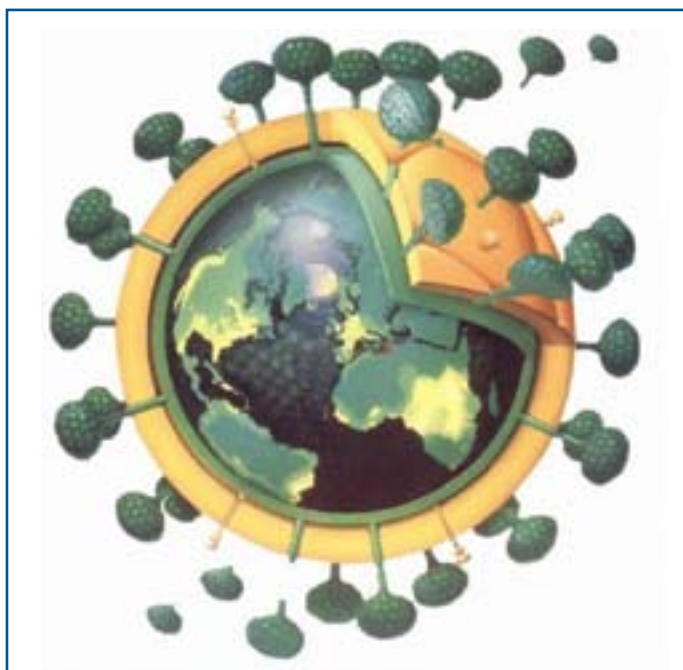
Za jeden z hmatatelných důkazů z poslední doby považuji fakt, že jsme na začátku listopadu v Praze představili partnerům z oblasti cestovního ruchu nový projekt nazvaný Moravská jantarová stezka. Jeho cílem je konkurovat Praze coby dosavadnímu hlavnímu terči zájmu turistů a přilákat na Moravu, a tím pádem i do našeho kraje, návštěvníky, které přitahuje možnost zažít na trase někdejší slavné evropské obchodní stezky příjemnou dovolenou s poznávacími i relaxačními prvky. V rámci tohoto putování se počítá například s prohlídkou Arcibiskupského zámku v Kroměříži, vily Tugendhat v Brně, Lednicko-Valtického areálu či metropolitní Olomouce. Cestování Moravou umožní poznat středověké hrady Helfštýn či Buchlov nebo jeskyně Moravského krasu s plavbou po podzemní řece. Samozřejmě, že na své si přijdou milovníci odpočinkových procedur v lázních, jako jsou Luhačovice, a pobyt bude zpestřen ochutnávkami moravských vín, posezením u cimbálu, exkurzemi do pivovarů či pálenic. Věřím, že právě tento projekt představuje perspektivní formu skloubení kultury a cestovního ruchu, která může regionu přinést i onen požadovaný ekonomický efekt.

Pane radní, co pro vás bylo největším kulturním zážitkem v roce 2007?

Tak na to vám mohu odpovědět naprosto bez zaváhání. Byl to zahajovací koncert letošního pátého ročníku mezinárodního festivalu Harmonia Moraviae, kdy v podání Filharmonie Bohuslava Martinů pod taktovkou dirigenta Jakuba Hrůši zazněla nejprve Zouharova Variace na téma Bohuslava Martinů a potom následovala Beethovenova slavná Devátá symfonie. Při poslední větě, Óde na radost, se zlínský symfonický orchestr spojil s vynikajícím Slovenským filharmonickým sborem pod vedením sbormistryně Blanky Juhaňákové a také sólových partů se ujali skvělí pěvci. Byl to pro mne skutečně mimořádný zážitek, pod jehož vlivem jsem si hned na druhý den koupil CD se studiovou nahrávkou této skladby, ale musím říci, že atmosféře tohoto vydařeného živého koncertu a zlínského nastudování se zdaleka nevyrovná.

Helena Mráčková

1. prosinec se stal Světovým dnem boje proti AIDS

Virus HIV ničivě zasahl celý svět.

repro: ODK

S objevem účinku antibiotik a antivirotik v minulém století se část odborníků domnívala, že infekční choroby se v budoucnu stanou podřadným problémem. Bohužel, není tomu tak. Účinná léčba infekčních nemocí stále není v rozvojovém světě běžně dostupná a mikroby nás znovu a znovu překvapují svou přizpůsobivostí. Jednou z těchto nemocí je HIV/AIDS. Virus lidského imunodeficitu (HIV), který je původcem onemocnění zvaného AIDS (získaný syndrom selhání imunity), byl popsán teprve v roce 1983.

Průběh onemocnění

Virus pomalu ničí imunitní systém člověka, životně důležitou obranu proti nemocem. Viru to může trvat i několik let, než zničí imunitní systém natolik, že se rozvine onemocnění AIDS. Do té doby se člověk může cítit zdrav a nemusí vědět, že je virem nakažen, neboli je HIV pozitivní. Nepozná to na něm ani jeho okolí.

K projevům onemocnění AIDS dojde až při takovém porušení obranného systému, kdy se nemocný jedinec není schopen bránit proti mikroorganizmům, které se vyskytují zcela běžně a pro zdravého člověka jsou neškodné. Avšak u člověka, jehož imunitní systém je v důsledku nakažení virem HIV velmi poškozen, mohou vyvolat závažné onemocnění, které se označuje AIDS.

Pokud víme, u naprosté většiny lidí nakažených virem HIV nakonec dojde k rozvoji AIDS. Doba, za jakou k rozvoji nemoci dojde, se případ od případu liší.

HIV pozitivní zůstává člověk trvale. Prozatím neumíme virus z těla odstranit. Dostupnou léčbou je

možné množení viru v organismu omezit, zpomalit průběh nákazy a oddálit vznik nemoci AIDS. Při dodržování léčebného režimu mohou lidé infikovaní virem HIV žít téměř plnohodnotným životem, včetně zaměstnání, po dlouhou dobu. Při současných možnostech léčby a při včasnému objevení infekce je to zpravidla více než 10-15 let.

Jak se virus HIV přenáší z jedné osoby na druhou?

Virus HIV je v dostatečné koncentraci umožňující přenos nákazy pouze v krvi, spermatu, poševním sekretu a v mateřském mléce.

Cesty přenosu nákazy jsou tedy čtyři:

- nechráněný pohlavní styk homosexuálních i heterosexuálních osob
- společné používání nesterilních jehel, stříkaček, dalších pomůcek a společných roztočů drogy u narkomanů
- transfuze krve v zemích, kde krevní konzervy nejsou testovány na virus HIV

- z matky na dítě během těhotenství, při porodu a při kojení.

Virus HIV se nepřenáší:

- dotykem, podáním ruky, objetím, společenským polibkem nebo kontaktem se slzami
- na plovárnách nebo na toaletách, ručníky
- prostřednictvím jídla, jídelních přístrojů a nádobí
- kašlem a kýcháním
- zvířaty nebo hmyzem

Při každodenním kontaktu, ať už pracovním nebo společenským, neexistuje žádné riziko přenosu viru HIV.

HIV/ AIDS ve světě

Dnes žije na světě asi 40 000 000 lidí, kteří jsou HIV pozitivní. Problém HIV/AIDS byl původně objeven v homosexuální menšině, ale v současné době se týká všech. Jednotlivé části světa mají v šíření této nákazy svá specifika. Na Ukrajině je HIV/AIDS problémem především nitrožilních uživatelů drog. V rozvojovém světě se nemoc šíří nejčastěji heterosexuální cestou.

V subsaharské Africe se tento problém týká osob v produktivním věku a dětí, které se narodí jako HIV pozitivní, nebo sirotků po rodičích zemřelých na AIDS. Ve vyspělém světě je homosexuální a heterosexuální přenos zhruba v rovnováze.

Situace v ČR a ve Zlínském kraji

V České republice bylo koncem srpna 2007 registrováno přes 1000 HIV pozitivních osob, ve Zlínském kraji podle posledních dostupných údajů 21. Jde o osoby, které se nechaly otestovat a jsou v péči některého z AIDS center. Odhaduje se, že ve skutečnosti je pozitivních 5x až 10x víc. Pro názornost, to znamená, že jeden z tisíce obyvatel ČR by mohl být HIV pozitivní. Je to málo nebo moc? Situace v České republice byla donedávna vcelku příznivá v porovnání s ostatním světem.

Co začíná být znepokojující, je v poslední době zrychlující se trend přibývání nových HIV pozitivních osob v posledních letech. Jen v letošním roce přibude víc jak 100 nových HIV pozitivních.

Rizika a prevence

Riziko nákazy stoupá s rostoucím počtem sexuálních partnerů, zvyšuje se pravděpodobnost, že se setkáte s někým, kdo je infikován virem HIV. V našich podmínkách je rizikový především sexuální kontakt s cizinci ze zemí, kde je vyšší prevalence HIV (subsaharská Afrika, Jihovýchodní Asie, východní Evropa – postsovětské země, hlavně Ukrajina, z evropských zemí pak Španělsko a Itálie). Ale rizikový je v podstatě každý nechráněný sexuální kontakt, a to nejen z pohledu HIV/AIDS.

Ostatní pohlavní nákazy riziko přenosu viru HIV zvyšují. Některé sexuální praktiky s sebou nesou vyšší riziko přenosu infekce. Naopak jsou techniky, které toto riziko snižují nebo zcela eliminují (podrobnosti viz www.khszlin.cz). Nejdůležitější v prevenci přenosu je vzájemná partnerská věrnost.

V prevenci přenosu nákazy z matky na dítě hraje nejdůležitější roli pravidelné vyšetřování těhotných žen v průběhu těhotenství. Včasnou a správnou léčbou se dá riziko přenosu snížit na minimum. Díky zavedení testování a rutinní léčbě HIV pozitivních těhotných jsou v České republice zatím evidovány pouze 3 pozitivní děti, které se narodily HIV pozitivním matkám.

Kde se nechat otestovat?

Možností testování na virus HIV existuje několik. Test může provést ošetřující lékař, kožní lékař, nebo se lze nechat vyšetřit ve specializovaných poradnách HIV/AIDS na pobočkách zdravotního ústavu, které jsou ve Zlíně, Kroměříži, Uherském Hradišti a Vsetíně.

Onemocnění HIV/AIDS je hrozba, ale kdo má dostatek informací a podle nich se chová, snižuje riziko své nákazy na minimum. Používání ochrany při pohlavním styku patří mezi ta nejzákladnější pravidla při obraně před touto smrtelně nebezpečnou chorobou.

MUDr. Hana Tkadlecová,
MUDr. Ludmila Brachtlová
Krajská hygienická stanice
Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně

Alena Rusová ze zlínské pobočky humanitární organizace ADRA.

foto: Ivo Hercík

Alena Rusová

- v charitativní oblasti pracuje na plný úvazek od roku 1993
- zakladatelka zlínské pobočky humanitární organizace ADRA
- vedoucí mezinárodního projektu Bang Baby v Bengálsku, díky kterému dosud získalo školní vzdělání téměř dva tisíce tamních dětí
- pomáhala vybudovat porodnici v africké Keni
- zakladatelka celostátního projektu ADRA ÚL na pomoc obětem válečných konfliktů, zemětřesení i ničivých povodní
- nominována na cenu Salvator 2005
- číslo účtu pro dárce: 190652826/0300

Alena Rusová: Naším cílem je zmírňovat utrpení

Vzpomenete si, kdy vy sama jste poprvé někomu pomohla v nouzi?

Svému mladšímu, tehdy dvanáctiletému synovi, který po zhlédnutí obrázku hladem zbídačeného afrického dítěte nemohl spát. Musela jsem mu slíbit, že budeme takovým dětem pomáhat. A tak jsme v roce 1993 ve Zlíně založili Adru. Dále si vzpomínám na krásnou akci na záchranu nemocného děvčátka, Nikolky Drgové z Bojkovic. Na operaci jater potřebovala 3,5 milionu korun. Nebyl nikdo, kdo by jí pomohl. Jeden známý novinář mi zatelefonoval přímo z rodiny toho děvčátka, do tří týdnů z toho byla celonárodní akce, pojišťovna nakonec operaci zaplatila a na kontě „Nikolka“ se sešlo kolem 12 milionů korun. Teď se z toho konta pomáhá stejně nemocným dětem. Říká se tomu „kouzlo malých začátků“.

Poskytování humanitární pomoci se nakonec stalo vaším hlavním zaměstnáním. Je to práce na osm hodin denně, nebo si musíte ještě ze svého volna ukrájet velký díl?

To volno nepočítám, práce mě baví, bez plného nasazení by nešlo dělat nic.

Co je náročnější? Sehnat nějakého velkého a finančně silného sponzora, nebo je obtížnější sehnat spíše větší počet menších a takřkajících drobných přispěvatelů a dárců?

Velcí dárce se obvykle hlásí sami, všimají si výsledků našich projektů, mají k nám už za ta léta určitou důvěru. Kupodivu je snazší získat „adoptivního“ rodiče pro pomoc bengálskému dítěti, které by rádo chodilo do školy (poplatek je zde od 500 do 850 korun měsíčně), než pravidelného dárce např. do projektu ADRA ÚL, kde je nejnižší doporučená měsíční výše daru padesát korun.

Jsou lidé ve Zlínském kraji štedří a pravidelní dárce?

Nejsou lhostejní a pokud je oslovíme, ve většině případů se setkáme se vstřícným přístupem.

Projevuje se období před Vánocemi ve zvýšeném zájmu lidí například o možnost zaslání příspěvků nebo darů?

Určitě. Lidé jsou mnohem citlivější, litují ty méně šťastné, více si uvědomují výhody svého plného stolu, mají dobrý pocit

z toho, když se rozdělí s potřebnými. Paradoxně nejvíce pomáhají ti, kteří mají nějaké své osobní trápení nebo nemají zrovna na rozdávání.

Ze které země, kam jste pomáhala organizovat humanitární pomoc, jste si odnesla největší dojmy?

Z poválečné Bosny, ale největší dojmy jsem si přivezla z Bangladéše, kam jsem se měla možnost v rámci kontrolních cest podívat dokonce šestkrát. Musím přiznat, že bída Evropy se s tou asijskou bídou nedá vůbec srovnávat.

Není vám líto, že máte (charitativní organizace) svým způsobem omezené možnosti a nemůžete pomoci všem lidem, o kterých víte, že by si vaši pomoc a pozornost zasloužili?

To by nešlo ani při nejlepší vůli, to si plně uvědomujeme, jsme pouze lidé s omezenými možnostmi. Pomáháme tam, kde můžeme, před co jsme postaveni a na co stačíme. Naším cílem není odstranit všechno lidské trápení, naším cílem je co nejvíc ho zmírňovat. (kra)

Máte ze změn ve zdravotnictví
zamotanou hlavu?

Zbytečně, spolu na to máme!

Příspěvky na prevenci pro každého a pro rodinu až 11 500 Kč ročně.

Klientům OZP přejeme klidné Vánoce a hodně zdraví
v novém roce 2008!

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA I PRO VÁS

Pobočka OZP Zlín, Zarámí 92, tel.: 577 584 159, www.ozp.cz

Evangelický kostel má sedmdesát

Zlín – Rovných sedmdesát let od svého otevření oslavil začátkem listopadu evangelický kostel ve Zlíně. Českobratrská církev evangelická proto připravila na neděli 4. listopadu Den otevřených dveří, který byl spojen s vernisáží výstavy, přibližující historii tohoto unikátního zlínského svatostánku.

Vernisáž výstavy nazvané Evangelický kostel ve Zlíně 1937 – 2007 uvedli farář Petr Pivoňka a historik David Valůšek. Je to vůbec první výstava, která se v prostorách kostela odehrává. „K vidění jsou původní plány celého kostela, který je postaven na základě návrhů architekta Vladimíra Karfíka a také fotografie kostela z let

jeho budování,“ uvedl Pivoňka. Expozice je umístěna ve vestibulu, kde byly dříve šatny. Ty se ale už dlouho nepoužívaly. „Už dlouho ale nesloužily ke svému účelu. Chtěl bych proto místo využít jako galerijní prostor,“ konstatoval farář.

Za ještě důležitější, než je výročí otevření kostela, považuje Pivoňka zrod společenství evangeliků. Ten se ve Zlíně odehrál před pětadesáti lety. Věřící se tehdy scházeli v domě v ulici Hluboká. Podle faráře je obdivuhodné, že sbor přestál i všechna krizová období v době komunismu, kdy se lidé od církve poněkud vzdálili. Evangelický kostel ve Zlíně je neobvyklý ještě z jednoho

hlediska. V jednom domě se tu totiž shromažďují hned tři církve. Kromě evangelické je to i Církev bratrská a Československá husitská.

Pivoňka, který je v pořadí pátým zlínským evangelickým farářem, má s kostelem do budoucna řadu plánů. „Chci například rozšířit prostory, aby se měly kde scházet naše děti a mládež,“ prozradil. Dalšími úpravami má podle něj projít porušená podlaha.

Kromě vernisáže si návštěvníci Dne otevřených dveří mohli vyslechnout koncert pěveckého sboru pod vedením Ladislava Moravetze. Večer pak v chrámu vystoupila jazzová skupina Noční optika. (mij)

KAM ZA KULTUROU

▪ Městské divadlo ve Zlíně poprvé udělilo cenu nazvanou Bílý stín, která má ukázat na lidi ze zákulisí, bez nichž by se ale představení hrát nemohla. Poprvé byla tato cena udělena během letošní divadelní přehlídky Naráz. Umělecký šéf divadla Dodo Gombár ji předal Josefovi Holcovi, dlouholetému vedoucímu výroby dekorací městského divadla. Umělecký záměčník a kovář Josef Holec nastoupil do divadelní stolařské dílny v roce 1968. Pod vedením Františka Poláška získal také stolařskou praxi a před dvaceti lety se stal vedoucím výroby dekorací. Letošní sezona je jeho jubilejní, čtyřicátou.

▪ Obecní knihovna ve Vidči byla 4. října v pražském Klementinu vyhlášena jako třetí nejlepší knihovna z celé České republiky. Ocenění získala knihovna díky tomu, že úzce spolupracuje s mateřskou i základní školou a zapojuje se do společenského i kulturního života obce. Podle porotců soutěže je spolupráce se samosprávou příkladná. U knihovny pracuje čtenářský kroužek, knihovnice však pečují i o seniory a svoji činnost pečlivě dokumentují. Vidče se letos poprvé přihlášila do soutěže Vesnice roku Zlínského kraje 2007, které se zúčastnilo 19 krajských obcí. Obec získala ocenění Nejlepší knihovna Zlínského kraje.

▪ Ve věku devadesáti let zemřel v úterý 30. října 2007 zakladatel a první ředitel zlínské galerie, historik umění PhDr. Michal Plánka. Pod jeho vedením vyrostla z instituce galerie, přesahující svým významem hranice někdejšího Československa. Ředitelem galerie se Plánka stal v závěru roku 1953. Od počátku začal budovat tuto instituci s plným vědomím historických návazností na zlínské základy a na unikátní rozvoj batovského impéria. Za jeho působení shromáždila galerie kvalitní sbírku českého a slovenského umění první poloviny 20. století.

▪ Josef Kučera, kterého veřejnost znala především jako primáše Cimbálové muziky Viléma Zahradníka, zemřel v Uherském Hradišti po těžké nemoci ve věku šedesáti let. Legendární hornácký primáš zahrál svým příznivcům naposled na letošních Hornáckých slavnostech. Poprvé stál na pódiu ve svých devíti letech, před padesáti lety ve Velké nad Veličkou. Jeho cesta vedla přes soubor Hradišťánek, hraní na svíčkách či muzicírování ve vysokoškolské kapele v Olomouci. Přestože Kučera nikdy neusiloval o přízeň médií, je jeho hudba zaznamenána na dvou gramodeskách. Jeho zpěv byl podmanivý zejména v baladách.

BAŤŮV MRAKODRAP

Výstava ve 3. etáži

Do 7. 12. Výstava prací žáků výtvarného oboru ZUŠ Zlín

10. 12. – 11. 1. Centrum služeb postiženým Zlín pomáhá

Výstava v etážích 2, 13, 14, 15

Do 14. 12. Výstavba města Zlína a firmy Baťa v letech 1930–32 ve fotografiích Františka Řeháka

Akce ve 2. etáži

31. 12. od 12 hodin Hejtmanský přípítek

Malí zpěváci soutěžili v Sedmihlásku

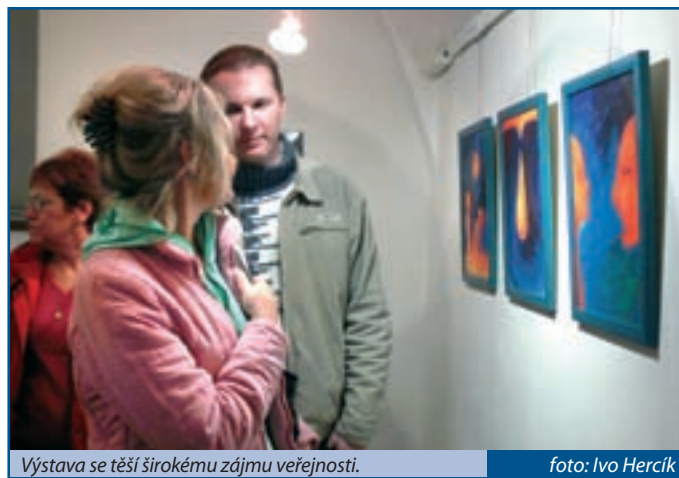
Hovzí – Celkem dvaatřicet mladých zpěváků se sešlo na patnáctém ročníku oblíbené pěvecké soutěže pro nejmenší, která se jmenuje Sedmihláska. Pěveckou soutěž pořádá tradičně Obecní úřad Hovzí začátkem listopadu. V prostorách místního kulturního domu vystoupily děti z mateřských a základních škol z celého regionu. Listopadovému finále Sedmihláska předcházela školní kola, kde se mladí zpěváci utkali se svými spolužáky a sousedy. Vítězové školních kol pak postoupili do Hovzí. V samotném rozhodujícím klání vynikali zpěváci a zpěvačky ze základní školy v Halenkově. Jestliže přímo nevytvářeli, obsadili ve své kategorii vždy alespoň nějakou medailovou pozici. Děti, které se umístily na prvních třech příčkách, si mohou za odměnu zazpívat společně v vánočním koncertu. Soutěž Sedmihláska má dlouholetou tradici. V regionu patří k nejstarším akcím tohoto druhu. Během patnácti let existence se v ní objevilo několik desítek talentovaných zpěváků, z nichž mnozí se pak prosadili také na dalších přehlídkách. (mij)

V kroměřížské galerii vystavují díla klienti psychiatrie

Kroměříž – Výtvarná díla klientů kroměřížské psychiatrické léčebny vystavuje Muzeum Kroměřížska již po šesté. V šesti sálech kroměřížské Galerie v podloubí je k vidění kolem 150 kreseb, maleb a plastik. Díla vznikají v procesu arteterapie v ateliéru Emílie Rudolfové.

Výstavy pacientů se v Kroměříži konají každé dva roky, první byla k vidění v roce 1997. „To znamená, že slavíme jubilejních deset let trvání výstav umění duševně nemocných, které podle mě nemají v Evropě obdoby,“ uvedl ředitel muzea Jiří Stránský.

Arteterapeutický ateliér kroměřížské léčebny pomáhá lidem, kteří se dostali do těžké životní situace, dává jim šanci utkat se s nemocí nebo zbavit se závislosti na alkoholu, drogách nebo výherních automatech. Podle odborníků pomáhá výtvarné

Výstava se těší širokému zájmu veřejnosti.

foto: Ivo Hercík

vyjádření k odstranění komunikačních bloků u klientů, kteří neumějí slovně vyjádřit, co se v jejich nitru děje.

Podle vedoucí ateliéru Emílie Rudolfové měla dosud každá výstava silnou emoční výpověď. Tato výstava je ale výrazně

jiná, neboť nabízí hodně trápení a duševní bolesti a už méně radosti, kterou klienti cítí před propuštěním. To také způsobuje, že je současná expozice emočně asi nejsilnější ze všech. Ateliérem ročně projdou zhruba dvě stovky lidí různých profesí. (mij)

AGENTURA VELRYBA UVÁDÍ:

Hradišťan

Vánoční koncert

11.12.2007 Velké kino ZLÍN

ALEXANDROVCI

hosté: FELIX SLOVÁČEK, David KRAUS
Kamil STŘÍHAVKA, Robo GRIGOROV

14.12. ZLÍN - sportovní hala

VESELÉ VÁNOCE

s DÁDKOU
vánoční pořad pro děti

16.12.2007 Velké kino ZLÍN

Hana a Petr ULRYCHOVI

s Javory

vánoční koncert

16.12.2007 Velké kino ZLÍN

PARTNERI KONCERTŮ:

KROMĚŘÍŽ

Kroměříž v době adventu přivítá návštěvníky hned několika poutavými akcemi. Nebude chybět tradiční jarmark na náměstí, ale na své si přijdou například i milovníci či chovatelé domácího zvířectva při prodejní výstavě drobného zvířectva a okrasného ptactva v Horních Zahradách (2. 12.). Netradičně si mohou zpestřit adventní čas návštěvníci Sokolského domu při přednášce a setkání se světem tibetského buddhismu, jeho filozofii s ukázkami praktických metod. Vánoční čas příjemně dokreslí výstava Andělů, spojená s prodejem autirských novoročenek. Procházka Podzámeckou zahradou patří i v zimě a především v případě bohaté sněhové nadílky k nezapomenutelným zážitkům. Na své si přijdou i fotografové, kterým nabídnou siluety vzrostlých stromů mimořádnou příležitost k zajímavým snímkům.

VSETÍN

Předvánoční procházka Vsetínem by neměla opomenout návštěvu tamějšího zámku. Ten v současné době tvoří významné kulturní a společenské centrum města a sídlí v něm například muzeum. Panoráma města dotvářejí objekty kostelů na Horním městě, tedy nedaleko zámku, a římskokatolického kostela Nanebevzetí P. Marie (1689), který měl původně sloužit jako zámek pro hraběte Jiřího z Illesházy, a dva evangelické kostely – empírový (1782 – 83) a kostel Horního sboru – helvétský bez věže (1827) nacházející se rovněž na Horním městě. Další kroky by měly vést také do centra města, k dalším kulturním památkám, ke kterým bezesporu patří barokní budova staré radnice, postavená v letech 1721 – 1723 – dnes galerie a Maštáliska – bývalý panský dvůr z r. 1710. Dnes vsetínský zámek tvoří významné kulturní a společenské centrum.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ

Předvánoční výlet po bývalém královském městě můžete začít přímo na Masarykově náměstí. Odtud pak zamiřte k barokní lékárně U zlaté koruny, která slouží svému účelu již od konce 17. století a určitě patří mezi nejkrásnější budovy ve městě. Bohatě zdobený interiér zaujme i naprosté laiky. Cestou ke kapli sv. Alžběty se můžete zastavit v Galerii Slováckého muzea. Trasa městem pak vede k Františkánskému klášteru a odtud je to již kousek k archeologické lokalitě „Špitálky“, kde, pokud nebude velká sněhová nadílka, můžete spatřit některé z vykopávek. Zároveň se „provětráte“ mimo městskou aglomeraci. Závěr procházky městem by měl končit ve Slováckém muzeu, které až do konce roku nabízí ojedinělou přehlídku dovedností malých výtvarníků uherskohradištské ZUŠ v neuvěřitelném počtu 1500 exponátů.

ZLÍN

Tradiční vánoční jarmark na náměstí Míru ve Zlíně jistě potěší všechny, kteří hledají tu správnou sváteční atmosféru. Celý prostor uzavře hned několik desítek stánků s tradičními řemeslnými výrobky i nabídkou typických adventních specialit. Náměstí ozdobí, stejně jako v jiných městech, velký vánoční strom. Vedle trhů však krajské město nabídne i návštěvu zámku, kde lze ještě do 2. prosince stihnout výstavu k 80. výročí založení Baťovy nemocnice. Předvánoční nákupní horečku lze zcela jistě "srazit" návštěvou některého ze dvou vánočních koncertů vážné hudby, které v Domě umění pořádá Filharmonie Bohuslava Martinů (21. a 22. 12.). Česká mše vánoční od J. J. Ryby spolu s následnou procházkou městskými parky bezesporu naladí tu správnou adventní náladu.

Podzimním králem je 1. FC Slovácko

Uherské Hradiště – Fotbalisté 1. FC Slovácka vyhráli podzimní část druhé ligy a mají tak skvěle nakročeno k návratu do nejvyšší soutěže. V 15 utkáních nasbírali 31 bodů, o jeden více než druhá Opava.

Uherskohradištský klub přitom vstupoval do sezony s výrazně obměněným kádrem, po sestupu jej opustilo pět hráčů základní sestavy. „Naše výchozí pozice nebyla ideální, s prvním místem jsme proto opravdu spokojeni,“ konstatoval trenér Pavel Malura. Podle něj mužstvo plní i bodový plán. „Před sezonou jsme si spočítali, že na postup bude stačit

šedesát bodů. To se na podzim potvrdilo a my plán splnili,“ těší kouče.

Slovácko se nevyhnulo dvěma zaváháním. Remizovalo na hřišti podprůměrné Krči a doma nečekaně prohrálo s dalším celkem z chvostu tabulky s Ústím nad Labem. „Nikdo neprojde soutěží bez zaváhání, druhá liga je kvalitní. Zápas s Ústím byl vysloveně nešťastný,“ konstatoval Malura. „Soutěž je dlouhá, každé zaváhání se dá napravit,“ tvrdí útočník Pavel Šultés.

Kromě zápasu s Ústím bylo Slovácko doma stoprocentní. „Hodně nám pomáhali fanoušci,

vždy nás k nějakému gólu dotlačili,“ pochvaloval si útočník Aleš Chmelíček, s šesti brankami nejlepší střelec mužstva.

Titul podzimního krále podle Malury může přesvědčit sponzory o tom, že to Slovácko myslí s návratem mezi elitu vážně. „Potřebujeme doplnit kádr, každou řadu o jednoho hráče. Snad nám v tom sponzoři pomůžou,“ doufá trenér.

Už v listopadu začnou fotbalisté individuální trénink na jarní odvetu. Týmová příprava začne 3. ledna a Slovácko během ní nastoupí proti několika prvotním soupeřům. (zd)

O TITUL BEZ ZLÍNA

Zlín – Novým mistrem České republiky v kolo-
vé se stala dvojice Favoritu Brno I. Šmíd, Bohm. Zvládla nejlépe finálový turnaj, který se konal ve Zlíně. Na druhé místo Favorit odsunul Svitávku (Loskot, Vitula), kterou porazil 2:1 a 7:3. Bronz patří brněnské Dukle (Skoták, Kepák).

Tým Sokola Zlín-Prstné ve složení Jan Krejčí, Martin Struhař se bojů o titul nezúčastnil, v dlouhodobé části extraligy skončil na pátém, tedy prvním nepostupovém místě. „Hodně nás to mrzí, účast na finálové akci nám unikla až na posledním turnaji, který jsme přitom měli dobře zehrání,“ mrzelo Krejčího.

Zastoupení měl Zlín alespoň v krasojízdě mužů, ve které vybojoval druhé místo Ludvík Písek. (zd)

Vozíčkáři si zahráli florbal

Zlín – Čtyřicet účastníků ze šesti evropských zemí se sjelo do zlínské haly Zelené na kemp florbalových hráčů na elektrických vozících. Šlo o druhou největší akci v tomto sportu po mistrovství světa. Součástí kempu byly i kurzy pro rozhodčí a trenéry.

Florbal vozíčkářů vznikl v sedmdesátých letech minulého století v Nizozemí. V Česku působí tři kluby: v Janských Lázních, Praze a od února i ve Zlíně. „Říkáme si Rejnoci, a to v návaznosti na naše vozíky. Zatím je nás pět,“ prozradila členka zlínského klubu Martina Sedláčková.

Florbal je mezi vozíčkáři velmi populární. Hrát jej mohou i lidé s nejtěžším poškozením pohybového aparátu. „Hokejku si můžou přivázat k ruce nebo k vozíku,“ vysvětlil Jiří Táborský, který na kemp dorazil z hlavního města. (zd)

Stolní tenisté Zlína zahájili útok na extraligový titul

Zlín – Útok na extraligový titul vyhlásili pro letošní sezonu stolní tenisté Avexu Zlín. V evropské Superlize chtějí proniknout do finále a v další mezinárodní soutěži, Poháru ETTU, už cíl splnili. Postoupili mezi šestnáct nejlepších celků.

Zcela jasno má Avex v české extralize. „Nebereme nic než první místo, o které nás může připravit pouze mistrovské El Niño Praha A,“ prozradil rozložení sil předseda úřadujících vicemistrů Antonín Výmola. Podle něj do boje o titul nikdo jiný promluvit nemůže. „Mezi námi a El Niněm rozhodne momentální forma na konci soutěže,“ doplnil.

Také v Superlize chce Zlín vylepšit loňskou třetí příčku. Podle Výmoly by se to mohlo podařit. „I proto jsme si před sezonou naplánovali postup do finále,“ potvrdil.

Kvůli splnění ambiciózních plánů se Avex výrazně posílil. Trenér

Vratislav Oslzla má k dispozici Martina Olejníka, aktuálně čtvrtého hráče českého žebříčku, Radka Košťála (9.), Marka Čiháka (14.) a Davida Petra (18.). „Na naše poměry jde o silné družstvo. České kluby ale i nadále zůstávají jedinými účastníky evropských pohárů, kteří nemají

na soupiskách výborné Čiňany,“ upozornil Výmola.

Zahájení aktivní sportovní činnosti Avexu Zlín ve stolním tenise je datováno k sezoně 1998-1999, kdy klub působil jako oddíl Sokol Louky, který se tehdy účastnil soutěží pouze na regionální úrovni. (zd)

Družstvo Avex Sport.

foto: Avex

SPORTOVNÍ JEDNOHUBKY

▪ Krajský fotbalový svaz dává šanci všem sportovcům, kteří již nechtějí pokračovat v aktivní hře, ale také všem dalším zájemcům o kopanou. Těm nabízí možnost stát se fotbalovým rozhodčím. Odborné zaškolení provedou prvotní rozhodčí zdarma. Více informací lze nalézt na www.kfszlin.cz.

▪ Zkušený funkcionář Ladislav Valášek obsadil nově zřízené místo generálního manažera fotbalistů Tescomy Zlín. Do moravského klubu přišel z Plzně, kde působil více než dva roky. „Naším společným cílem je vytvořit ve Zlíně klub, o který bude ještě větší zájem,“ prohlásil Valášek po nástupu do funkce. Na starosti bude mít i výchovu a uplatnění mladých talentů, zvýšení návratnosti na utkání a zlepšení spolupráce s partnery klubu.

Soutěžíme o cestovní tašku a 10 propagačních předmětů

Správné odpovědi včetně kontaktní adresy pro zaslání případné výhry zasílejte na krizovka@oknodokraje.cz nebo na adresu: **Okno do kraje, Pekárenská 42, 76001 Zlín** do 31. 12. 2007. Soutěžící se stanou výherci dle následujícího klíče: Cestovní taška – 20. došla správná odpověď. Propagační předměty – 3., 34., 59., 87., 113., 142., 166., 171., 201., 362. došla správná odpověď. O pořadí došlých odpovědí rozhoduje termín jejich doručení na výše uvedenou adresu. Jména budou zveřejněna na www.oknodokraje.cz. Výhry budou zasílány poštou.

Tajenka : „tajenka č. 1“ je „tajenka č. 2 rádc“. České přísloví.

Výherci křížovky z říjnového vydání: Hlavní cenu MP3 vyhrává: Oldřich Jurník – Zlín. Propagační předměty získávají: Františka Macháčková – Bystřice p. H., Božena Gabrhelíková – Halenkovice, Hynek Rusan – Dolní Němčí, Jan Váňa – Hulín, Petr Štípský – Kunovice, Miroslav Šácha – Uh. Hradiště, Jaromíra Štěrbová – Otrokovice, Hanka Vaňková – Zlín, Jitka Hoglová – Holešov, Marie Kučeříková – Chropyně. Tajenka zněla: Mláďá žije sněním, stáří vzpomínkami.

	ČÁST PRAHY	DRUH PÁPOUŠKA	PSACÍ POTŘEBA		SEVERO-VÝCHOD	ZNAČKA BYRA	BALZAM	OSOBNÍ ZÁJMENO	ZNAČKA LIMONÁDY	ZÁMEK U TRUTNOVA	ANGL. PŘEDLOŽKA		ZÁKON MÍSTY V MAŘI	POČINK V JIČÍNĚ	BRADAVICE
ZVUK PADAJÍCÍCH KAPK				CELA								MUŠKÉ JMÉNO (26.4)			
ESTONSKÉ SÍDLO				PŘIJETÍ NA MYSL TAJENKA Č. 2								NEMOC NAKAŽLIVÁ			
POCHOD					LATROUŠTA			NEKONČENÁ				SUCHÁ TRÁVA			
ČÁST ZDYMAČLA					AMERISTAT			ANGL. KOTVIL							
BELGICKÁ ŘEKA			ZHARSENÍ			ZPŮSOB	NAKLODÁV	OHROŽENÍ ROH		VLÁČENKO					
	PEREJ	ZAJÍMAT SE NÁS MALÍR 18. STOL.							NĚKDO					BANKOVKA (OKEC.)	VYSAZOVÁNÍ VOZY DO HORNÍ
(AMT)					ALPSKÁ HORSKÁ SKUPINA				DĚLNICKÝ SPOLEČNOSTI JIN. ELEKTRO. SPOTŘEBNÍ				INICIALY VÁČKA		ČÁST PEKÁŘNY
SUCHÝ					PROF. DOSTAHOVÝ JEZDEC DOUŠKA V DOPRSE										